

ЗМІСТ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Ольга Галюка¹, Яна Колядич²

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Туган-Барановського, 7, Львів, Україна, UA–79005*

¹*olha.halyuka@lnu.edu.ua;*

²*yana.koliadych@lnu.edu.ua*

Розглянуто актуальність формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи в умовах сучасного глобалізованого світу та інтенсивного розвитку інформаційних технологій, що зумовлює зростання міжкультурної взаємодії та потребу у розвитку ключових компетентностей для ефективної соціалізації. Проаналізовано нормативно-правові документи, зокрема Закони України “Про освіту” (2017) та “Про повну загальну середню освіту” (2020), Державний стандарт початкової освіти (2018) та типові освітні програми, а також сучасні підручники для 1–4 класів. Визначено, що соціокультурна компетентність не визначена як окрема категорія у Державному стандарті, однак її формування реалізується через завдання різних освітніх галузей та спрямоване на розвиток міжкультурної комунікації, поваги до культурної спадщини, національної ідентичності, толерантності та громадянської активності учнів. Проведено аналіз сучасних підручників з мовно-літературної, природничої, соціальної та здоров’язбережувальної, мистецької галузей, у якому виявлено наявність соціокультурного компонента через тексти, ілюстрації та практичні вправи, спрямовані на ознайомлення з культурною спадщиною України, традиціями інших народів та формування соціокультурної компетентності. Водночас зазначено фрагментарність міжпредметної інтеграції, недостатню системність та обмежену орієнтацію на практичну діяльність учнів у соціальному середовищі. Визначено необхідність подальшого вдосконалення навчальних матеріалів та розроблення методичних підходів, що забезпечать комплексне впровадження соціокультурного компонента у всі освітні галузі початкової школи, розвиток міжкультурного діалогу, громадянської активності та комунікативних умінь учнів у сучасному глобалізованому суспільстві. Результати дослідження можуть бути використані для удосконалення навчально-методичних матеріалів та формування компетентнісного потенціалу Нової української школи.

Ключові слова: компетентнісний підхід, цінності, інтеграція, підручник, початкова школа, соціокультурна компетентність, зміст освіти, міжкультурна комунікація.

Постановка проблеми. У сучасному світі, що характеризується глобалізацією, інтенсивним розвитком інформаційних технологій і зростанням міжкультурної взаємодії, актуалізується необхідність формування в здобувачів освіти ключових компетентностей, які сприяють ефективній соціалізації. Однією

з таких є соціокультурна компетентність, що забезпечує здатність особистості діяти в полікультурному середовищі, дотримуючись принципів поваги, толерантності та культурного плюралізму.

Аналіз нормативно-правових документів, зокрема, Закону України “Про освіту” (2017) [8], Закону України “Про повну загальну середню освіту” (2020) [7], Державного стандарту початкової освіти (2018) [5], типових освітніх програм [16], а також сучасних підручників початкової школи, показує, що питання повноти відображення соціокультурної освітньої складової відповідно до державних освітніх вимог щодо розвитку ключових компетентностей учнів залишається актуальним.

Особливої важливості ця проблема набуває в умовах глобалізаційних трансформацій, реформування освіти та військової агресії проти України, коли зростає потреба у вихованні молодого покоління, здатного зберігати національні традиції, цінності та історичну пам'ять, водночас бути відкритим до міжкультурного діалогу та толерантності. Формування соціокультурної компетентності стає головним завданням початкової школи, адже сприяє усвідомленню власної ідентичності, взаємодії з іншими культурами та розвитку навичок мирного співіснування в умовах глобальних і локальних викликів.

Актуальним є пошук ефективних освітніх підходів, методів та прийомів, спрямованих на цілеспрямоване формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи, що стане фундаментом їхньої успішної соціалізації та інтеграції в сучасне соціокультурне середовище.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання соціокультурної освіти та формування соціокультурної компетентності висвітлено у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, ґрунтовні підходи до визначення змісту й структури цієї компетентності запропоновано у працях З. Бакума, О. Бирюк, Н. Бориско, Л. Вольнової, О. Жорнової, Ю. Кажана, В. Карпюка, І. Кухарчука, С. Ніколаєвої, Н. Скляренко, Н. Скрипник, О. Пальчикової, Н. Ушакової, С. Шукліної. Вагомий внесок у розроблення теоретичних засад міжкультурної (соціокультурної) освіти зробили зарубіжні дослідники, зокрема J. Banks, D. Deardorff, P. Sahlberg, G. MacNaughton.

Дослідження І. Закір'янової, Л. Вольнової, О. Жорнової та І. Зимні присвячено вивченню соціокультурної компетентності у контексті мовної освіти, міжкультурної комунікації та професійної підготовки вчителів, що, вважаємо, сприяє розвитку теоретичних засад і практичних підходів у формуванні цієї компетентності в учнів початкової школи.

Низка досліджень (В. Вітюк, Н. Кухмай, М. Максимець, Є. Подольська) акцентує увагу на педагогічних умовах формування соціокультурної компетентності саме в учнів початкової школи. Проте багато з цих праць мають фрагментарний характер і не охоплюють комплексного підходу, що включає аналіз нормативної бази, змісту підручників, методів і форм роботи.

Більшість науковців розглядають соціокультурну компетентність у контексті вивчення іноземних мов або підготовки майбутніх учителів, що певною мірою звужує сферу її застосування. Проте у працях В. Вітюк, О. Коломіної, Є. Подольської простежується прагнення до переосмислення цієї компетентності в умовах загальної початкової освіти.

Незважаючи на наявність окремих теоретичних положень, відчуваємо потребу в узагальненні підходів та виробленні чіткої методичної бази змісту формування соціокультурної компетентності в здобувачів початкової освіти.

Мета статті – теоретичне обґрунтування сутності та змісту соціокультурної компетентності учнів початкової школи в контексті реалізації положень Державного стандарту початкової освіти, а також аналіз відображення соціокультурного компоненту в сучасних підручниках для 1–4 класів.

Виклад основного матеріалу. Визначальним документом, який регламентує освітній процес у початковій школі, є Державний стандарт початкової освіти (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 24 липня 2019 року № 688), на основі якого побудовано типові освітні програми початкової освіти [16].

Метою початкової освіти, згідно зі Стандартом, є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей і наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [5]. Серед ціннісних орієнтацій виокремлено визнання унікальності кожної дитини, цінність дитинства, радість пізнання, розвиток вільної особистості, здоров'я, безпеку, людську гідність, шанування української культури та мови, формування активної громадянської позиції [16]. Крім того, документ виокремлює дев'ять освітніх галузей: мовно-літературну, математичну, природничу, технологічну, інформатичну, соціальну та здоров'язбережувальну, громадянську та історичну, мистецьку та фізкультурну [5].

У Державному стандарті початкової загальної освіти соціокультурну компетентність учнів не визначено як окрему категорію. Однак у документі зазначено, що освіта має забезпечувати розвиток особистості учня, зокрема через формування соціальної і культурної компетентностей. Зважаючи на те, що Державний стандарт "ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів", у ньому чітко визначено результативну складову змісту освіти [5].

У 2025 році Міністерство освіти і науки України розпочало громадське обговорення оновленої редакції Державного стандарту початкової освіти, де передбачено уточнення компетентнісного потенціалу кожної освітньої галузі, впорядкування вимог до результатів навчання, визначення орієнтирів оцінювання, посилення уваги до культурного різноманіття та потреб учнів з особливими освітніми потребами.

Підручники початкової школи є головним інструментом реалізації положень Державного стандарту, адже вони безпосередньо визначають, як саме закладені в нормативних документах компетентності та цінності втілюються в щоденній навчальній практиці. Саме через зміст, методичний апарат та ілюстративний матеріал підручників учні мають можливість засвоювати соціокультурні знання, розвивати міжкультурну комунікацію та формувати громадянську ідентичність.

Відповідно до вимог Стандарту, підручники мають містити завдання, що сприяють розвитку критичного мислення, уміння працювати в команді, розв'язувати проблеми, толерантно сприймати культурне різноманіття та проявляти повагу до інших. Важливо, щоб зміст і приклади, наведені у вправах, відображали національні традиції, культурну спадщину України та цінності демократичного суспільства [5].

Аналіз підручників з мовно-літературної, громадянської та історичної, природничої, мистецької галузей свідчить, що соціокультурний компонент зображено на різних рівнях. У підручниках з української мови та літературного читання значну увагу приділено текстам про українських митців, видатні історичні постаті, національні свята й обряди, зразки усної народної творчості. Це забезпечує формування національної ідентичності та виховання поваги до культурної спадщини.

Підручник “Українська мова. 3 клас” авторства М. Захарійчук (2020) побудовано за змістовими лініями: мовленнєвою, мовною, соціокультурною та діяльнісною [8], що свідчить про інтеграцію соціокультурного змісту в освітньому процесі. У підручнику наявні тексти, прислів'я, приказки, легенди, які сприяють розвитку духовно-моральних якостей, емоційної та естетичної чутливості учнів, що відповідає вимогам Державного стандарту початкової загальної освіти. Зокрема, у розділі “Слова. Лексичне значення слова” учні: розрізняють однозначні та багатозначні слова, досліджують власне українські слова та дізнаються історію іншомовних слів, порівнюють багатозначні слова й омоніми, читають і аналізують народні легенди та казки, дізнаються про особливості синонімів і антонімів. Такі завдання сприяють формуванню уявлень про культуру, традиції та мову українського народу.

У підручниках з української мови та читання для початкової школи соціокультурний компонент подано через тексти, що висвітлюють українських митців, історичні постаті, національні свята та обряди [1]. Це, своєю чергою, сприяє формуванню національної ідентичності та вихованню поваги до культурної спадщини. Наприклад, у підручнику “Українська мова та читання” для 4 класу (автори М. Вашуленко, С. Васильківська та С. Дубовик (2021)) на сторінці 168 наведено текст, присвячений українським митцям, що є частиною соціокультурного компонента навчального матеріалу [2].

Порівняння соціокультурних цінностей, передбачених у підручнику української мови для 4 класу [13], із переліком, запропонованим О. Кучерук,

показує, що в підручнику зображено всі шість груп цінностей: загальнолюдські, національні, громадянські, регіональні, сімейні та особистісні [11]. Водночас варто зазначити, що ці цінності репрезентовано обмеженою кількістю вправ, а більшість груп характеризується тематичною вузькістю. Так, серед національних цінностей найбільше уваги приділено поняттям “національність”, “нація”, “традиції”, “національна культура”, “визначні події”, наразі немає інформації про символи та обереги українського народу [13]. Регіональні цінності, такі як рідний край, любов до нього, регіональні традиції та видатні особистості, теж показано в обмеженому обсязі. Недостатньо висвітлено в підручнику й сімейні традиції та свята, а також особистісні цінності, що свідчить про потребу їх більш повного інтегрування в навчальний процес.

У підручниках інтегрованого курсу “Я досліджую світ” (автори Т. Гільберг, С. Тарнавська та інші, 1–4 класи) простежується прагнення поєднати навчання з практичним досвідом учнів, зокрема через завдання, пов’язані з родинними традиціями, екологічною поведінкою, культурними надбаннями різних регіонів України [4]. Водночас автори вводять теми, присвячені міжнародним святкам, видатним діячам інших країн, що сприяє вихованню толерантності та глобальної свідомості.

У контексті вивчення інтегрованого курсу “Я досліджую світ” для 3 класу автори розробили вправи, що безпосередньо пов’язані з соціокультурною спадщиною [3]. Зокрема, в діагностичній роботі на тему “Моя культурна спадщина” учням запропоновано завдання, спрямовані на усвідомлення власного культурного контексту та його цінності (діагностувальна робота “Моя культурна спадщина”, інтегрований курс “Я досліджую світ”, 3 клас) [4].

У підручнику “Я досліджую світ” для 3 класу (Жаркова, 2020) учням запропоновано розповісти про сімейні традиції, порівняти їх із традиціями друзів та створити ілюстрацію до однієї з них [6, с. 33]. Завдання сприяє формуванню соціокультурної компетентності шляхом поєднання особистісного досвіду з міжкультурним обміном. Урок “Історія та традиції рідної школи” пропонує учням усвідомити й обговорити шкільні традиції – проведення свят, творчі заходи, ярмарки, концерти, змагання – що сприяє формуванню шкільної та громадянської ідентичності. Інший приклад – робота з темою “Пам’ятні події та народні свята України”, де учні готують повідомлення про історію, звичаї та традиції державного свята і презентують їх у класі, що підтримує розвиток національної свідомості та мовленнєвої компетентності.

У підручниках мистецької освітньої галузі (музичне та образотворче мистецтво) проведено баланс між ознайомленням із творами українських митців і знайомством з культурними зразками інших народів, що дає змогу учням не лише розширювати культурний світогляд, а й знаходити спільні цінності у творах різних епох і культур [12, 15].

Заразом аналіз засвідчує певні проблемні аспекти. Зокрема, у деяких підручниках міжпредметна інтеграція соціокультурного компонента реалізована

фрагментарно, без достатньої системності. Часто немає чіткого зв'язку між матеріалами різних освітніх галузей у контексті формування єдиної ціннісної картини світу. Крім того, іноді бракує завдань, що передбачають активну діяльність учнів у соціальному середовищі (проєкти, дослідження, участь у громадських ініціативах).

Отже, підручники початкової школи загалом відображають положення Державного стандарту у сфері соціокультурного змісту, проте потребують подальшого вдосконалення з погляду інтеграції, системності та орієнтації на практичну діяльність учнів, що має особливе значення в умовах реалізації Концепції Нової української школи [10], яка передбачає формування не лише академічних знань, а й життєвих компетентностей та цінностей, необхідних для успішної соціалізації в сучасному суспільстві.

Таким чином, аналіз нормативних документів та сучасних підручників початкової школи засвідчує, що соціокультурний зміст освіти в Україні орієнтований на формування гармонійно розвиненої, культурно свідомої та соціально відповідальної особистості. Державний стандарт початкової освіти визначає ключові компетентності, цінності та напрями інтеграції національних і загальнолюдських цінностей, що закладають основу для розвитку громадянської позиції, толерантності та міжкультурної комунікації учнів початкової школи.

Підручники початкової школи, зокрема з мовно-літературної, інтегрованої та мистецької галузей, реалізують соціокультурний компонент через тексти, завдання, ілюстрації та практичні вправи, спрямовані на ознайомлення з культурною спадщиною України, міжнародними традиціями та формування соціокультурних компетентностей. Водночас у них простежуються певні недоліки: фрагментарність міжпредметної інтеграції, недостатня системність та обмежена орієнтація на активну діяльність учнів у соціальному середовищі.

Висновки. Проведений аналіз нормативних документів і сучасних підручників початкової школи дає змогу зробити висновок, що соціокультурна компетентність є невід'ємною складовою компетентнісного потенціалу Нової української школи. Вона забезпечує формування у здобувачів освіти здатності орієнтуватися в соціокультурному просторі, сприймати національні й загальнолюдські цінності, ефективно взаємодіяти в багатокультурному середовищі.

Хоча в Державному стандарті початкової освіти соціокультурна компетентність не виокремлена як самостійна, її зміст реалізується через завдання мовно-літературної, громадянської, історичної, природничої, мистецької та природничої освітніх галузей. Підручники початкової школи відображають ці завдання через тексти, вправи, проєкти, завдання на осмислення культурної спадщини, моральних норм і традицій. Водночас результати аналізу засвідчують, що соціокультурний зміст у підручниках реалізований нерівномірно: у деяких галузях він має фрагментарний характер і недостатньо сприяє формуванню цілісного уявлення про соціокультурну

ідентичність. Зокрема, бракує системних завдань, що розвивають міжкультурний діалог, громадянську активність і практичні вміння соціальної взаємодії.

Подальші дослідження варто спрямувати на розроблення методичних підходів до комплексного впровадження соціокультурного компоненту в усі освітні галузі початкової школи, удосконалення навчальних матеріалів із урахуванням культурного різноманіття та формування в учнів навичок комунікації в сучасному глобалізованому світі.

-
1. Богданець-Білокаленко Н. І., Шумейко Ю. М. Українська мова. 3 клас : [підручник]. Київ : Грамота, 2020. 160 с.
 2. Ващуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. Українська мова. 3 клас : [підручник]. Київ : Грамота, 2020. 160 с.
 3. Волощенко О. В., Козак О. П., Остапенко Г. С. Я досліджую світ. 3 клас (у 2 ч.) : [підручник]. Київ : Світич, 2020. 144 с.
 4. Гільберг Т. Г., Тарнавська С. С., Гнатюк О. В., Павич Н. М. Я досліджую світ : підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти : у 2 ч. Ч. 1. Київ : Генеза, 2018. 112 с.
 5. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>.
 6. Жаркова І. І., Мечник Л. М., Роговська Л. І., Пономарьова Л. О., Антонова О. Г. Я досліджую світ: [підручник]. Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. Ч. 1–2. 151 с.
 7. Закон України “Про повну загальну середню освіту” від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
 8. Закон України “Про освіту” від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
 9. Захарійчук М. Українська мова. 3 клас : [підручник]. Київ : Грамота, 2020. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/1-Ukr-mova-3kl/Ukr-mova--Zakharychuk/Ukr-mova-3kl-1ch-Zakharychuk.pdf>.
 10. Концепція Нової української школи. Київ, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
 11. Кучерук О. Соціокультурний підхід до формування україномовної особистості учня основної школи. Методичний пошук: викладацько-студентські наукові роботи з питань методики викладання мови і літератури. 2014. Вип. 12. С. 6–14.

12. *Лемешева Н. А.* Мистецтво. 3 клас : [підручник]. Кам'янець-Подільський : Абетка, 2020. 120 с.
13. *Пономарьова К. І., Гайова Л. А.* Українська мова. 3 клас : [підручник]. Київ : Грамота, 2020. 160 с.
14. *Скрипник Н. І.* Соціокультурна компетентність як складова мовної підготовки фахівців у вищому навчальному закладі. Львівський філологічний часопис. 2020. Вип. 6. С. 186–191. URL: <http://journal.ldubgd.edu.ua>.
15. *Стеценко І. Б., Садовенко С. М., Остапенко Г. С.* Мистецтво. 3 клас : [підручник]. Київ : Світлич, 2020. 128 с.
16. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.

References

1. Bohdanets-Biloskalenko, N. I., & Shumeyko, Y. M. (2020). *Ukrainska mova. 3 klas* : [textbook]. Kyiv: Hramota [in Ukrainian].
2. Vashulenko, M. S., Vasykivska, N. A., & Dubovyk, S. H. (2020). *Ukrainska mova. 3 klas* : [textbook]. Kyiv: Hramota [in Ukrainian].
3. Voloshchenko, O. V., Kozak, O. P., & Ostapenko, H. S. (2020). *Ya doslidzhuyu svit. 3 klas (u 2 ch.)* : [textbook]. Kyiv: Svitych [in Ukrainian].
4. Hilberg, T. H., Tarnavska, S. S., Hnatyuk, O. V., & Pavich, N. M. (2018). *Ya doslidzhuyu svit: pidruchnyk dlya 1 klasu zakladiv zahalnoi serednoi osvity: u 2 ch. Ch. 1.* Kyiv: Heneza [in Ukrainian].
5. State Standard of Primary Education. (2018). Approved by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, February 21, 87. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti> [in Ukrainian].
6. Zharkova, I. I., Mechnik, L. M., Rohovska, L. I., Ponomariova, L. O., & Antonova, O. H. (2020). *Ya doslidzhuyu svit. Ch. 1–2* [Textbook]. Ternopil: Pidruchnyky i posibnyky [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine “On Complete General Secondary Education” of September 5, 2017, 2145-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine “On Education” of September 5, 2017, 2145-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
9. Zakhariichuk, M. (2020). *Ukrainska mova. 3 klas* : [textbook]. Kyiv: Hramota. Retrieved from <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/pidruchnyky-3-klas-2020/1-Ukr-mova-3kl/Ukr-mova--Zakharychuk/Ukr-mova-3kl-1ch-Zakharychuk.pdf> [in Ukrainian].

10. Concept of the New Ukrainian School. (2016). Kyiv. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> [in Ukrainian].
11. Kucheruk, O. (2014). Sociocultural approach to the formation of Ukrainian-speaking personality of a secondary school student. *Metodychnyi poshuk: vykladatsko-studentski naukovi roboty z pytan metodiky vykladannya movy i literatury*, 12, 6–14 [in Ukrainian].
12. Lemesheva, N. A. (2020). *Mystetstvo. 3 klas* : [textbook]. Kamianets-Podilskyi: Abetka [in Ukrainian].
13. Ponomariova, K. I., & Haiova, L. A. (2020). *Ukrainska mova. 3 klas* : [textbook]. Kyiv: Hramota [in Ukrainian].
14. Skrypyk, N. I. (2020). Sociocultural competence as a component of language training for specialists in higher education. *Lvivskyi filologichnyi chasopys*, 6, 186–191. Retrieved from <http://journal.ldubgd.edu.ua> [in Ukrainian].
15. Stetsenko, I. B., Sadovenko, S. M., & Ostapenko, H. S. (2020). *Mystetstvo. 3 klas* : [textbook]. Kyiv: Svitych [in Ukrainian].
16. Typical Educational Program for General Secondary Education Institutions, developed under the guidance of O. Ya. Savchenko. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli> [in Ukrainian].

Стаття: надійшла до редколегії 27.09.2025

доопрацьована 13.10.2025

прийнята до друку 21.11.2025

CURRICULUM CONTENT FOR DEVELOPING SOCIOCULTURAL COMPETENCE IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Olha Haliuka¹, Yana Koliadych²

*Ivan Franko National University of Lviv,
Tuhan-Baranovskoho Str., 7, Lviv, Ukraine, UA-79005*

¹*olha.halyuka@lnu.edu.ua;*

²*yana.koliadych@lnu.edu.ua*

The article examines the relevance of developing sociocultural competence in primary school students in the context of today's globalized world. It highlights how the intensive development of information technologies increases intercultural interaction and creates a vital need for key competencies to ensure effective socialization. The study is based on the analysis of Legal and regulatory documents, including the Laws of Ukraine "On Education" (2017) and "On Complete General Secondary Education" (2020), the State Standard of Primary Education (2018), typical educational programs, as well as modern textbooks for grades 1–4. It was

determined that while the State Standard does not define sociocultural competence as a separate category, various educational sectors implement its development through their specific tasks. This process targets the development of students' intercultural communication, respect for cultural heritage, national identity, tolerance, and civic engagement.

The analysis of modern textbooks across language, literature, science, and the arts identifies a consistent sociocultural component within texts, illustrations, and practical exercises. These materials introduce students to Ukraine's cultural heritage and global traditions to build their sociocultural competence. However, the study reveals significant gaps, such as fragmented interdisciplinary integration and a lack of systematic focus on practical social engagement. Consequently, the research advocates for refined educational materials and new methodological approaches that ensure the comprehensive integration of sociocultural elements across all primary school subjects. Strengthening these areas will promote intercultural dialogue, civic engagement, and communicative skills in a globalized society. The results of the study can be used to improve teaching materials and to develop the competency potential of the New Ukrainian School.

Keywords: competency-based approach, values, integration, textbook, primary school, sociocultural competence, educational content, intercultural communication.